

PŘEHLED VÝZKUMŮ

51

Brno 2010

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis *Peer-reviewed journal*

Ročník 51
Volume 51

Číslo 1–2
Issue 1–2

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial Board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttikay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Soňa Klanicová, Marián Mazuch, Ladislav Nejman, Olga Lečbychová,
Rudolf Procházka, Jiří Juchelka, Lubomír Šebela

Technická redakce, sazba
Executive Editors, Typography

Pavel Jansa, Ondřej Mlejnek

Software
Software

Spencer Kimball, Peter Mattis, GIMP Development Team 2008: GNU
Image Manipulation Program, 2.6.1
GRASS Development Team 2008: Geographic Resources Analysis
Support System, 6.3.0
Kolektiv autorů 2008: Inkscape, 0.46
Kolektiv autorů 2005: L^AT_EX 2_ε

Fotografie na obálce
Cover Photography

Bronzové artefakty nalezené v depotech na hradišti „Tabulová hora“
u Klentnice. Srov. studii A. Navrátila. Foto J. Špaček.
*A foto of bronze artifacts found in hoards in the hill fort „Tabulová
hora“ near Klentnice. See the study of A. Navrátil. Photo by J. Špaček.*

Adresa redakce
Adress

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.
Královopolská 147
612 00 Brno
E-mail: pv@iabrno.cz

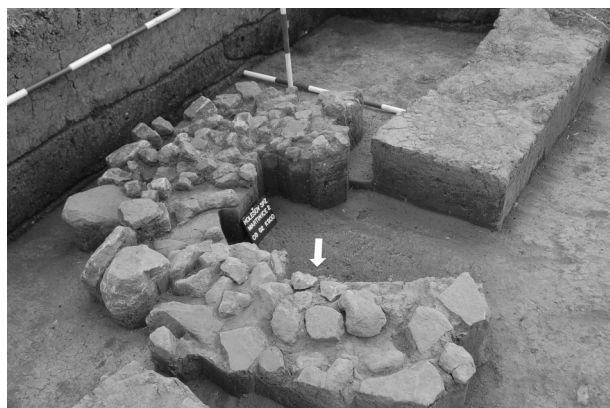
Webové stránky s pokyny pro autory: <http://www.iabrno.cz/pv>

ISSN 1211-7250

MK ČR E 18648

Vydáno v Brně roku 2010

Copyright ©2010 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. and the authors.

Obr. 63. Holešov. Základ středověké pece.

Abb. 63. Holešov. Fundament des mittelalterlichen Ofens.

Obr. 64. Holešov. Zkoumaný mladohradištní objekt K 505.

Abb. 64. Holešov. Die erforschte jungslawische Grube K 505.

zůstatky několika fází zděné zástavby, z nichž nejstarší zanikla s velkou pravděpodobností někdy v průběhu 16.–17. století. V rámci dokumentované plochy v přední části parcely nebyly zachyceny situace, jež by korespondovaly s inundačním charakterem lokality, tj. povodňové hlíny v primární či sekundární pozici. Ty však byly vizuálně registrovány v archeologicky nezkoumané severní části parcely, v bezprostředním sousedství Husího potoka.

František Kolář

Literatura

Bakala, J. 1977: Zrod městského zřízení na středověkém Opavsku. *Časopis Slezského zemského muzea, série B*, 26, 97–122.

Kuča, K. 1996: *Města a městečka v Čechách, na Moravě a ve Slezsku, I. díl A–G*. Praha.

Samek, B. 1994: *Umělecké památky Moravy a Slezska I*. Praha.

Resumé

Fulnek (Bez. Nový Jičín), Masarykova Str. Neuzeit. Stadt. Rettungsgrabung.

HOLEŠOV (OKR. KROMĚŘÍŽ)

„Strategická průmyslová zóna“, přeložka Mojeny-poloha 2. Doba hradištní, vrcholný středověk. Sídliště. Záchraný výzkum.

V rámci přípravy území bývalého holešovského letiště na Strategickou průmyslovou zónu Zlínského kraje proběhly dva rozsáhlejší záchranné archeologické výzkumy na přeložce říčky Mojeny (polohy 1 a 2).

Poloha na východním okraji průmyslové zóny (2) poskytla především jedinečné doklady o osídlení místa od raného až do vrcholného středověku (od 8. do přelomu 14. a 15. století).

Nálezy větších zlomků keramiky z období lužických popelnicových polí jsou pozůstatkem zatím blíže nespecifikovaných aktivit z doby zhruba 1000 let př. n. l. Vzhledem k absenci objektů z tohoto období lze uvažovat o existenci pohřebiště, které bylo v průběhu středověku prakticky zničeno. Nelze však vyloučit, že mimo areál středověké osady zůstala alespoň nějaká jeho část

zachována. V této souvislosti se nabízí vazba pohřebiště na sídliště odkryté na jižním úpatí nedaleké vyvýšeniny (přeložka Mojeny, poloha 1), vzdálené 300 m jihozápadním směrem.

Středověké aktivity na prozkoumané ploše lze charakterizovat jako výrobní. Zachycena nebyla žádná stavba ani její část, kterou by bylo možné označit jako sídelní objekt, zato však pozůstatky drobných staveb či zařízení a nakonec i artefaktů, zcela nepochybně souvisejících s tavbou či zpracováním železa (zbytky tavicí pece se železnou lupou, pece se struskou, okuje, poměrně velké množství železných předmětů apod., viz obr. 63). Nález parohu a dosud neprovrtnané ploténky ze stejné suroviny na obložení rukojeti nože je možné interpretovat jako doklad dalšího řemeslnického odvětví. Nejstarší keramika pocházela z 8. století, nejmladší pak z přelomu století 14. a 15., kdy osídlení tohoto místa končí. Kulturní vrstva se středověkými nálezy byla překryta několik decimetrů mocnou vrstvou kamenité hlíny, přemístěné do těchto míst z úpatí Hostýnských vrchů. Příčinou zániku osady tak mohla být nějaká živelná katastrofa, při níž došlo k mohutné záplavě nebo sesuvu půdy. Velmi solidní kolekci mladohradištní keramiky 11. století poskytl objekt 505 (obr. 64), v jehož zásypu byla nalezena i jedna bronzová esovitá záušnice (obr. 65:9).

Pavel Fojtík, Miroslav Šmíd

Resumé

Holešov (Bez. Kroměříž), „Industriezone“. Burgwallzeit, Spätmittelalter. Siedlung. Rettungsgrabung.

HORKA NAD MORAVOU (OKR. OLOMOUČ)

Kostel sv. Mikuláše, p. č. 2. Mladohradištní období, Středověk. Sídliště. Záchraný výzkum.

Lokalizace: X= 1 115 959,32; Y=549 579,13.

Obec Horka nad Moravou se nachází cca 5 km severozápadně od Olomouce, na mírném sprašovém návrší (225 m n. m.) v nivě řeky Moravy; kostel sv. Mikuláše je situován v severní části obce. První písemná zmínka je z r. 1271 v přídomku Parduse z Horky. K r. 1279 je zaznamenán spor o patronát nad kostelem. Ve vsi byla tvrz,

kteřá je však zmiňována až r. 1402, zanikla po r. 1535. Kostel sv. Mikuláše je jednodílná stavba z let 1753–1754. V okolí kostela se nacházel hřbitov, na kterém se pohřbívalo do r. 1873.

V říjnu 2009 proběhl záchranný výzkum při výkopech pro odvlhčení vnějšího základového zdiva kostela sv. Mikuláše. Výkopy nenarušily žádný hrob *in situ*, pouze v druhotných polohách byly v zemině ojediněle roztroušeny zlomky lidských kostí. Výkop byl veden částečně ve sprašovém podloží, částečně v recentně porušeném terénu (na severní straně kostela). Pouze na jednom místě, při západní zdi sakristie (obr. 66), bylo zachyceno torzo zahroubeného sídlištního objektu (k. 500), a to v úzkém prostoru (33–55 cm) mezi základovou zdí sakristie a kostela a výkopem pro cihlové zdivo (hrobka?). Jižní hranice výkopu v podloží byla pozvolná, ve vzdálenosti 3 m od zdiva lodi. Minimální zjištěná hloubka výkopu dosahovala 40 cm, prostorově omezenou sondou nebylo dosaženo jeho dna. Podle keramiky ve výplni zanikl objekt někdy v průběhu 13. století. Za pozornost stojí druhotná přítomnost dvou mladohradištních tuhových střepů.

Hana Dehnerová

Resumé

Horka nad Moravou (Bez. Olomouc), St. Nicolaus Kirche, Parzellennummer 2. Jüngere Burgwallzeit, Spätmittelalter (13. Jh.). Siedlung. Rettungsgrabung.

HOSTIŠOVÁ (OKR. ZLÍN)

Intravilán. 15.–17. století. Sídliště. Dokumentace nálezu.

Při revitalizaci prostranství v okolí kapličky ve středu obce získal amatérský archeolog p. Zapletal velký soubor keramických nálezů převážně novověkého stáří, mezi nimiž vyniká především téměř celý kamnový kachel s nápisem „Maria“ (cca po roku 1500).

Ivan Čižmář

Resumé

Hostišová (Bez. Zlín), Ortsbereich. Neuzeit. Siedlung. Spätmittelalter.

JEŠOV (OKR. OLMOUC)

„Starý Ješov pod alejí“. Středověk. Sídliště. Povrchový sběr.

Na katastru obce Ješov (trať „Starý Ješov pod alejí“) bylo pomocí povrchové prospekce, prováděné na jaře roku 2009, nalezeno cca 100 zlomků keramiky. Poloha zjištěné lokality je na mapě ZM ČR 1:10 000, list 24-21-10, rok vydání 1984, identifikována těmito koordináty (měřeno v mm od Z s. č.: J s. č.): 240:233, 235:209, 260:205, 261:220.

Přibližně jedna třetina nalezené keramiky je zhotovena převážně z tuhy a lze u ní pozorovat doznívání mladohradištních tradic. Několik zlomků je možno časově za-

řadit do 1. poloviny 13. století. Zbylá keramika je převážně žlutá oxidační tzv. krupičková, typická pro olomoucký keramický okruh a časově spadá do průběhu 14. století. Několik zlomků je datovatelných i do 15. století, zejména fragment typické loštické keramiky. Pravděpodobně se jedná o původní polohu vesnice Ješov, připomínané ve 14. století, která se kolem roku 1500 uvádí jako pustá, po roce 1622 však byla obnovena v místech současné vesnice (Hosák 1967, 264).

Karel Faltýnek

Literatura

Hosák, L. 1967: Historický místopis Moravy a Slezska v letech 1848–1960. Úvodní svazek, Přehled historického místopisu Moravy a Slezska v období feudalismu do roku 1848. Ostrava.

Resumé

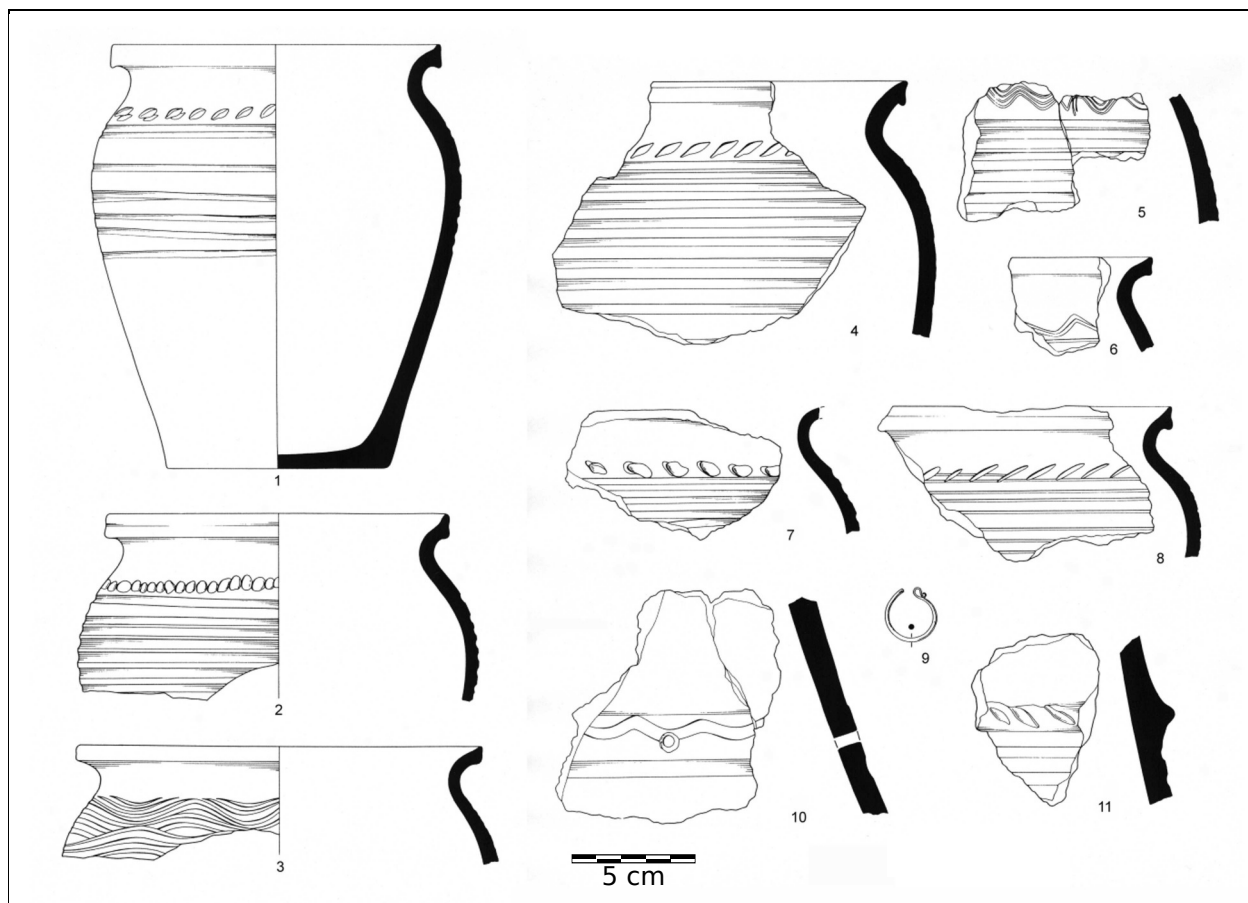
Ješov (Bez. Olomouc), „Starý Ješov pod alejí“. Spätmittelalter. Siedlung. Feldbegehung.

KRNOV (K. Ú. KRNOV–HORNÍ PŘEDMĚSTÍ, OKR. BRUNTÁL)

Intravilán, č. p. 80, p. č. 157, 160. Středověk, novověk. Město. Záchranný výzkum.

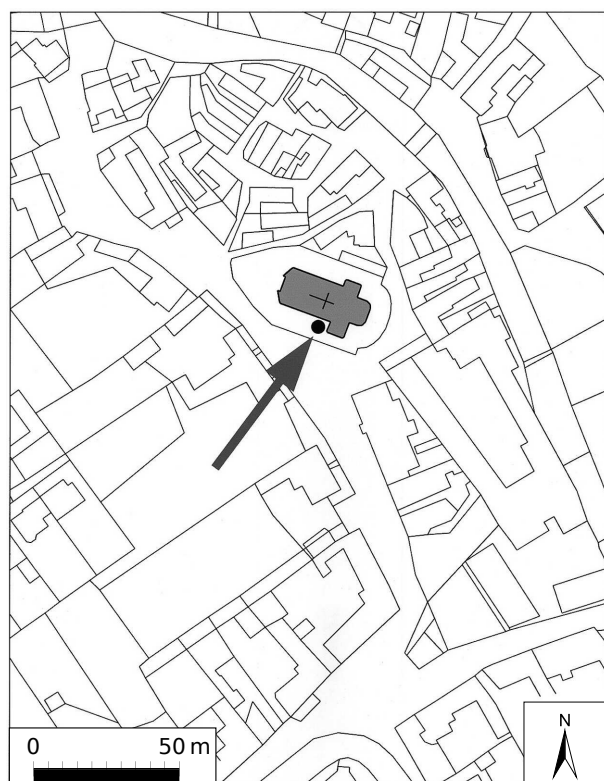
V souvislosti s rekonstrukcí oplocení pozemku při domu č. p. 80 v Krnově proběhl ve dnech 6.–14. května 2009 rozsahem nevelký záchranný archeologický výzkum, realizovaný archeologickým pracovištěm NPÚ Ostrava (akce č. 36/09). Zkoumaná lokalita se nachází ve východní části historického jádra města Krnova, v prostoru v minulosti vymezeném průběhem mlýnské náhonu, špitálem při kostele sv. Ducha a zadními trakty městišť při Hlubčické ulici (obr. 68). Císařský otisk stabilního katastru z roku 1836 ukazuje v těchto místech bezejmennou uličku, komunikačně propojující někdejší Klášterní ulici (Klostergasse), která kopírovala průběh mlýnské náhonu, s Hlubčickou ulicí (Leobschützer Gasse), ústící do Hlubčické brány (obr. 69).

Archeologický výzkum se omezil na prohloubení výkopu pro základové zdivo nově budovaného oplocení, vzorkování profilů a jejich dokumentaci (obr. 68). Povrch geologického podloží, reprezentovaného v této části městského jádra písčitohlinitými fluvialními sedimenty, vykazoval známky terénních úprav, v jejichž důsledku byl pravděpodobně odstraněn holocénní půdní typ, případně kulturní souvrství související s počátky institucionálního města. Takto upravený terén byl převrstven hlinitou uloženinou, datovatelnou na základě nepočetného keramického inventáře pouze rámcově do průběhu 14.–15. století. Již během jejího postupného ukládání mohl být do jejího povrchu instalován kamenný odtokový kanálek severojižní orientace, ústící v době své funkční existence nepochybně do nedalekého mlýnské náhonu (obr. 70). Kanálek byl tvořen bočnicemi a svrchním krytem z lomových kamenů spojených jílem (obr. 70); původně zřejmě odvodňoval prostor některého z městišť při Hlubčické ulici. Konstruktivní zásyp výkopu pro kamenný kanálek byl spolu s okolním terénem v blíže nespecifikovaném časovém odstupu zpevněn kamenným posypem, jež lze hy-

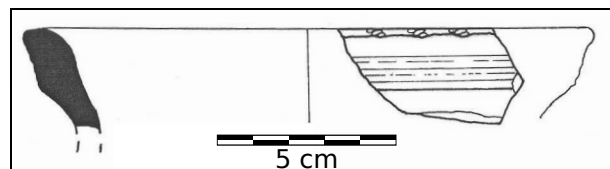
Obr. 65. Holešov. Výběr nálezů keramiky z 11. století získaných z výplně objektu K 505.

Abb. 65. Holešov. Auswahl der Funde aus der Grube K 505.

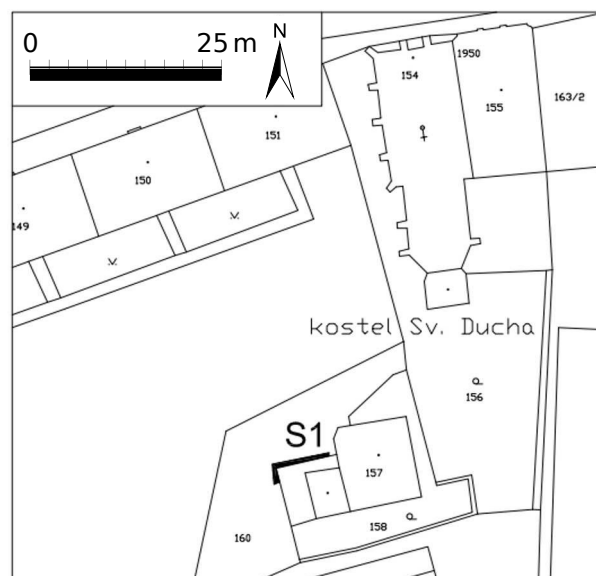
Obr. 66. Horka nad Moravou. Poloha výzkumu (objekt 500) u kostela sv. Mikuláše.

Abb. 66. Horka nad Moravou. Lage der Grabungsfläche (Grube N. 500) bei der St. Nikolaus Kirche.

Obr. 67. Ješov. Keramický zlomek z 1. pol.13. století.

Abb. 67. Ješov. Keramisches Fragment aus der ersten Hälfte des 13. Jahrhunderts.

Obr. 68. Krnov, dům č. p. 80. Lokalizace výzkumu v katastrální mapě.

Abb. 68. Krnov, das Haus Konstr. N. 80. Kartierung der Grabung im Katasterplan.